

PARK TMAVEJ OBLOHY POLONINY

Poloniny Dark-Sky Park • Park Ciemnego Nieba Poloniny • Парк темного неба Полонины

49. ROVNOLEŽKA

49th parallel

49 równoleżnik

49-та паралель

49. rovnobežka severnej šírky je myslená kružnica na zemskom povrchu so severnou zemepisnou šírkou 49°. Prechádza 30 m severne od miesta, kde sa práve nachádzate (vyznačený bod, kadiaľ presne prechádza, môžete nájsť pri ceste). V Národnom parku Poloniny prechádza severne od obce Uličské Krivé a južne od Kolbasova. Smerom na západ postupne prechádza obcami Stakčinská Roztoka a Stakčín, následne severným okrajom mesta Snina. Na Slovensku prechádza historickým centrom Prešova a cez Spišský hrad, ktorý je jeden z najväčších hradných komplexov v Európe. V Čechách pretná České Budějovice, v Nemecku mestá Regensburg a Karlsruhe. Vo Francúzsku prejde cez najväčšie parížske letisko Charlesa de Gaulle a o 180 km západnejšie sa v blízkosti obce L'Oudon stretne s nulým poludníkom. Na americkom kontinente tvorí 2000 km dlhú štátnu hranicu medzi Kanadou a USA. V Ázii 49. rovnobežka zavíta do mestačka Biraكان в Židovskej autonómnej oblasti Ruska, potom prejde cez Čínu, Mongolsko a Kazachstan. Späť do Ruska sa vracia už v Európe a postupne prejde cez mestá Rubižne, Komsomolsk a Kaluž na Ukrajine.

Park tmavej oblohy Poloniny bol vyhlásený 3. decembra 2010 v Snine podpísaním memoranda šiestimi partnerskými organizáciami (Astronomický ústav Slovenskej akadémie vied, Správa NP Poloniny, Slovenský zväz astronómov amatérov, Prírodovedecká fakulta Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, Slovenská astronomická spoločnosť pri Slovenskej akadémii vied a Vihorlatská hviezdárň v Humennom). Vznikol pri príležitosti Medzinárodného roku biodiverzity 2010 ako prvá oblasť tmavej oblohy na Slovensku. Bol vyhlásený s cieľom informovať laickú a odbornú verejnosť o výnimočné zachovanom nočnom prostredí na tomto území, vzdelávať v problematike ochrany nočného životného prostredia a svetelného znečistenia, propagovať a ochraňovať tmavú nočnú oblohu ako základ ochrany prírodného prostredia pred svetelným znečistením. Územie Parku tmavej oblohy Poloniny je vymedzené samotným územím NP Poloniny, jeho ochranným pásmom a katastrálnym územím obcí Kolonica, Ladomirov, Kalná Roztoka, Klenová, Ruská Volová. Celková výmera Parku tmavej oblohy Poloniny je 48 519 ha (485,19 km²). Partnerským parkom je Jizerská oblasť tmavej oblohy. Oblasť Parku tmavej oblohy Poloniny je z pohľadu svetelného znečistenia najtmavšou oblasťou na Slovensku. Je tu výborne viditeľná Mliečna cesta a bez ďalekohľadu môžeme vidieť takmer 2 000 hviezd (v mestách 20, vo veľkomestách 20). Hory znemožňujú priamu viditeľnosť svetiel z okolitých miest a obcí. Na oblohe vidno za dobrého počasia (v Európe už len výnimočne viditeľná) objekty a úkazy, ako sú zodiakálne svetlo, protisvit a zodiakálny pás. Na území Parku tmavej oblohy sa medzi obcami Kolonica a Ladomirov nachádza Astronomické observatórium na Kolonickom sedle. Výnimočná kvalita oblohy predurčuje toto observatórium k získavaniu vedeckých údajov, ako aj k popularizačnej činnosti a rozvoju astroturistiky.

49. rovnobežka v Prešove
• 49th parallel in Prešov (Slovakia) •
• 49 równoleżnik w Preszowie (Slovakia) •
• 49-та паралель в Прешове (Slovakia) •

49. rovnobežka v Karlsruhe (Nemecko)
• 49th parallel in Karlsruhe (Germany) •
• 49 równoleżnik w Karlsruhe (Niemcy) •
• 49-та паралель в Карлсруе (Niemčina) •

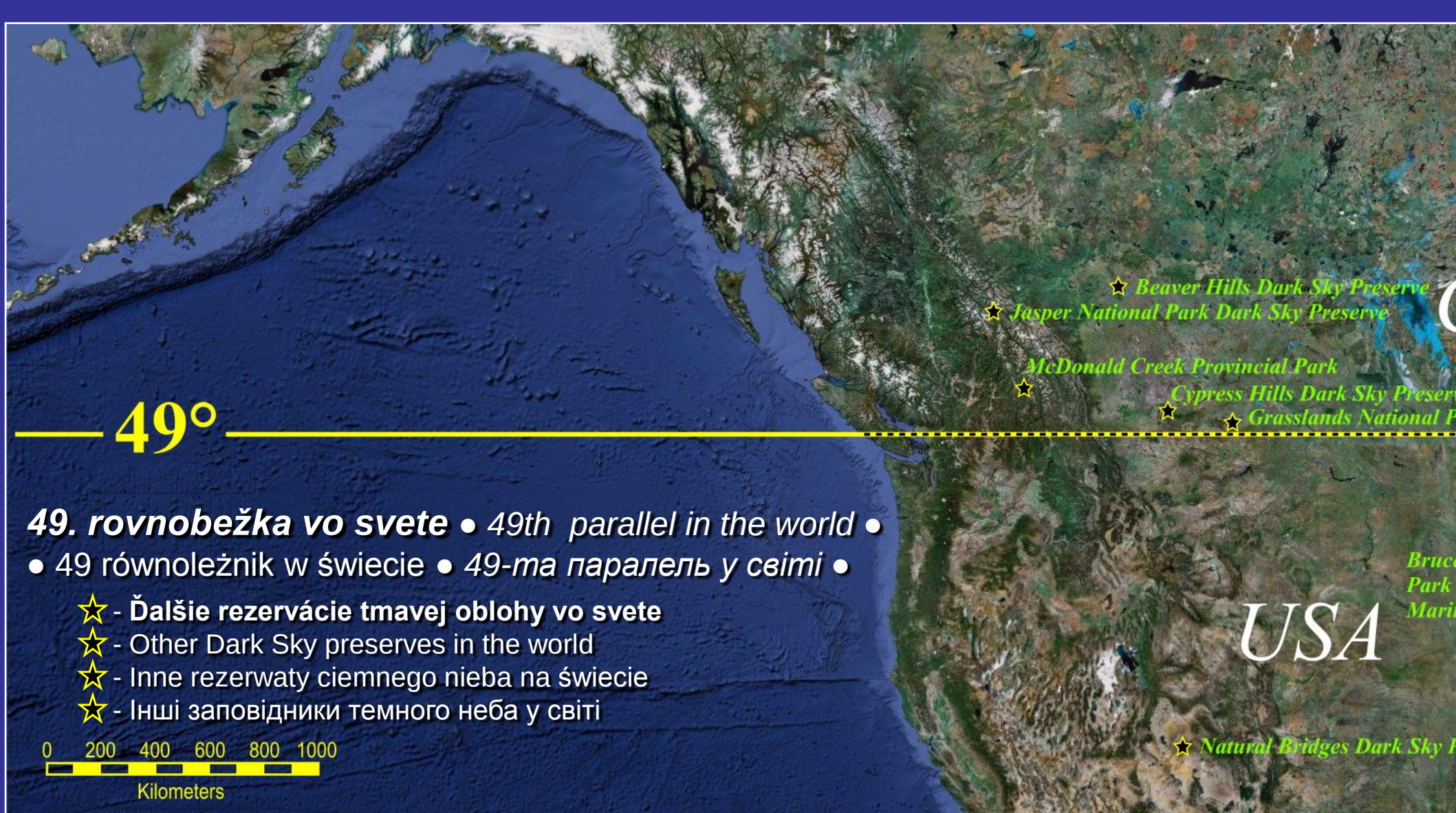
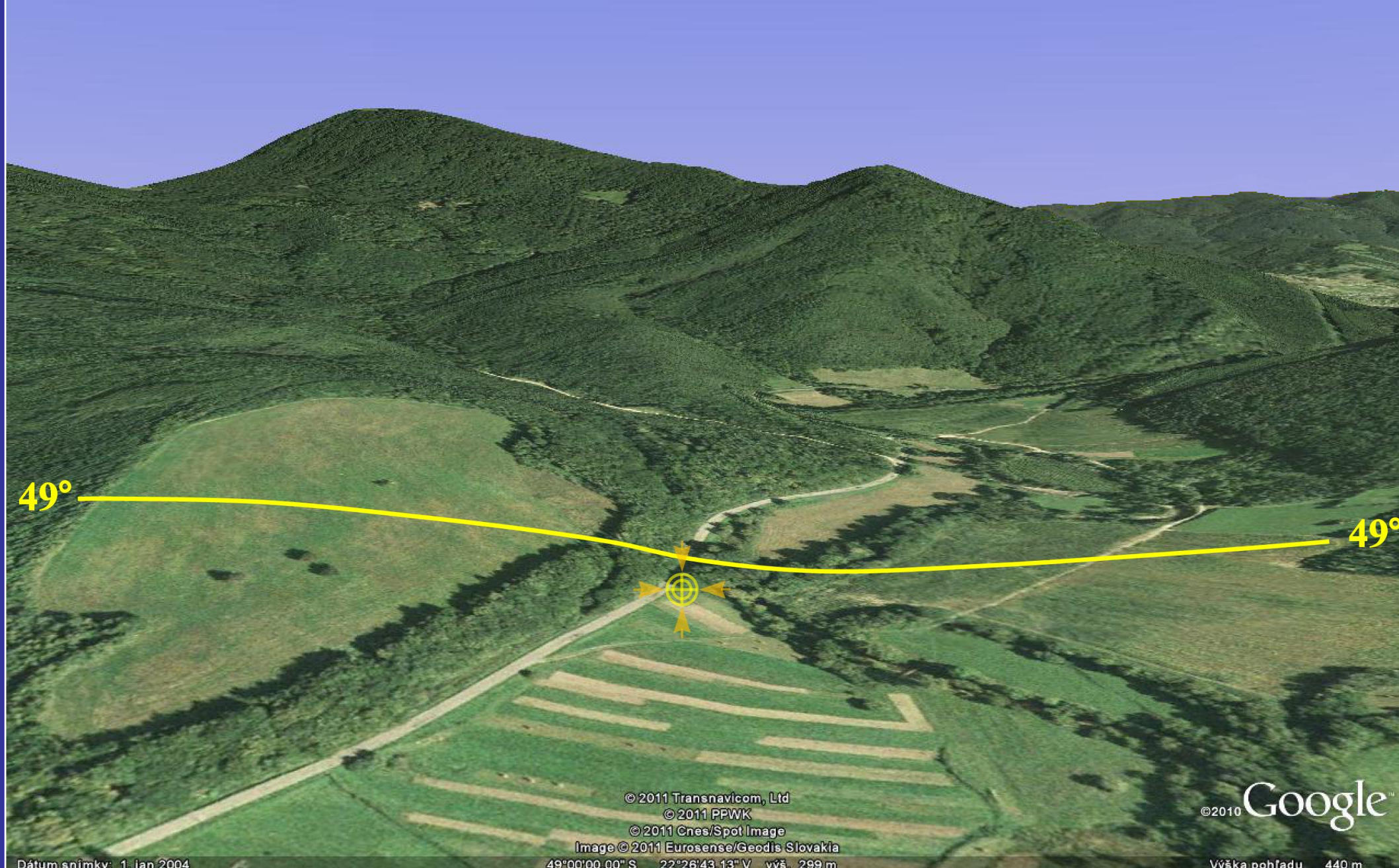

49. rovnobežka pri jazere Waterton ako USA – Kanadská hranica
• 49th parallel at Waterton Lake as the USA – Canadian border •
• 49 równoleżnik przy jeziorze Waterton jako granica USA – Kanada •
• 49-та паралель біля озера Вотертон (США – канадський кордон) •

Mierový oblúk na 49. rovnobežke (USA – Kanadská hranica)
• The Peace Arch on the 49th parallel (USA – Canadian border) •
• Łuk Pokoju na 49 równoleżniku (granica USA – Kanada) •
• Арка миру на 49-й паралели (США – канадский кордон) •

49. rovnobežka v okolí Vašej polohy
• 49th parallel near your location •
• 49 równoleżnik w okolicy miejsca gdzie teraz jesteś •
• 49-та паралель в околі вашого місця розташування •

49. rovnobežka vo svete • 49th parallel in the world •
• 49 równoleżnik w świecie • 49-та паралель у світі •

- ★ Ďalšie rezervácie tmavej oblohy vo svete
- ★ Other Dark Sky preserves in the world
- ★ Inne rezerваты ciemnego nieba w świecie
- ★ Иные заповедники темного неба у світі

The 49th parallel north is an implied circle on the Earth's surface of 49° north latitude. It passes 30 m to the north of where you are located right now (the marked point, where it exactly passes, can be found by the road). In the Poloniny National Park, it passes north of the village of Uličské Krivé and south of Kolbasov. To the west it consecutively passes through the villages of Stakčinská Roztoka and Stakčín, afterwards through the northern outskirts of the town of Snina. In Slovakia, it passes through the historical centre of Prešov and Spiš Castle, one of the biggest European castles by area. It crosses České Budějovice in the Czech Republic and the cities of Regensburg and Karlsruhe in Germany. In France it crosses the largest Paris airport of Charles de Gaulle and it meets the Prime Meridian in the vicinity of the village of L'Oudon. On the American continent it constitutes the 2 000 km long state border between Canada and the USA. In Asia, it visits the town of Biraكان in the Jewish Autonomous Oblast of Russia, and then it passes through China, Mongolia and Kazakhstan. It comes back to Russia, now in Europe, and proceeds through the cities of Rubižne, Komsomolsk a Kaluž in Ukraine.

Poloniny Dark-Sky Park was declared in the Slovak town of Snina on 3 December 2010 by signing a memorandum by six partner organizations (Astronomical Institute of the Slovak Academy of Sciences, Administration of Poloniny National Park, Slovak Union of Amateur Astronomers, Faculty of Natural Sciences of Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Slovak Astronomical Society, and Vihorlat Observatory Humenné). It originated on the occasion of the International Year of Biodiversity 2010 as the first area of dark-sky in Slovakia. It was proclaimed with the aim to inform the public and professionals about the exceptionally preserved night environment in this area, to educate about the issue of protection of the night environment and about light pollution, to promote and protect the dark night sky, as the basis for protecting the natural environment against light pollution. The territory of Poloniny Dark-Sky Park is demarcated by the Poloniny National Park itself, its protection zone, and the cadastral territories of the villages of Kolonica, Ladomirov, Kalná Roztoka, Klenová, and Ruská Volová. The total area of Poloniny Dark-Sky Park is 48 519 ha (485.19 km²). Its partner park is Izera Dark-Sky Park. The Poloniny Dark-Sky Park region is from the point of view of light pollution the darkest region in Slovakia. The Milky Way is perfectly visible and almost 2 000 stars can be seen without a telescope (200 in towns, 20 in cities). The mountains prevent the direct visibility of lights from the neighbouring towns and villages. In good weather (in Europe now rarely visible) objects and phenomena, such as zodiacal light, counter glow, and zodiacal belt can be seen. The Astronomical Observatory at Kolonica saddle is located in the territory of Dark-Sky Park, between the villages of Kolonica and Ladomirov. The exceptional quality of the sky predestines this observatory for mining of scientific data as well as for dissemination actions and the development of astro-tourism.

49. równoleżnik szerokości geograficznej północnej jest domyślnym kregiem na powierzchni Ziemi na szerokości geograficznej północnej równej 49. Przechodzi on 30 metrów na północ od miejsca gdzie się teraz znajdujesz (dokładny punkt, przez który przechodzi możesz znaleźć przy drodze). 49. równoleżnik przebiega na północ od miejscowości Uličské Krivé i na południe od Kolbasowa. W kierunku zachodnim przechodzi kolejno przez miejscowości Stakčinská Roztoka i Stakčín, następnie przez północne obrzeża miasta Snina. Dalej na Słowacji biegnie przez historyczne centrum Preszowa oraz Zamek Spiški – jeden z największych kompleksów zamkowych w Europie. W Czechach przecina Czeskie Budziejowice, a w Niemczech miasta Ratisbona i Karlsruhe. We Francji przechodzi przez największe paryskie lotnisko im. Charlesa de Gaulle'a, a 180 km dalej na zachód – w pobliżu miejscowości L'Oudon – spotyka się z południkiem zerowym. Na kontynencie amerykańskim biegnie 2000 km granicą pomiędzy Kanadą a USA. W Azji 49. równoleżnik biegnie do miasteczka Biraكان w Żydowskiej Autonomicznej części Rosji, potem przechodzi przez Chiny, Mongolię i Kazachstan. Następnie powraca do Rosji już w Europie i biegnie dalej przez miasta Rubiżne, Komsomolsk do miasta Kalusz na Ukrainie.

Park Ciemnego Nieba Poloniny został utworzony 3 grudnia 2010 roku w Sninie przez sześć partnerskich organizacji (Instytut Astronomii Słowackiej Akademii Nauk, Zarząd Parku Narodowego Poloniny, Słowackie Stowarzyszenie Miłośników Astronomii, Wydział Próżniaczej Uniwersytetu im. P. J. Šafárika w Koszycach, Słowackie Towarzystwo Astronomiczne przy Słowackiej Akademii Nauk oraz Wihorlatskie Obserwatorium Astronomiczne w Humennem). Park utworzono z okazji Międzynarodowego Roku Biodiversity 2010, jako pierwszy obszar ciemnego nieba na Słowacji. Został utworzony w celu informowania i edukowania zarówno zwykłych ludzi jak i profesjonalistów o ważnym problemie zanieczyszczenia światłem nocnego środowiska naturalnego. Miejsce to ma przypominać, że zachowanie ciemności nocy jest podstawowym czynnikiem ochrony środowiska naturalnego. Obszar Parku Ciemnego Nieba Poloniny obejmuje całość Parku Narodowego Poloniny wraz z jego pasem ochronnym oraz okoliczne miejscowości: Kolonica, Ladomirov, Kalná Roztoka, Klenová, Ruská Volová. Łączna powierzchnia parku to 48 519 ha (485,19 km²). Partnerem parku jest Izerski Park Ciemnego Nieba w Sudetach na granicy polsko-czeskiej. Park Ciemnego Nieba Poloniny jest najciemniejszym obszarem Słowacji. Okoliczne góry zasłaniają światła pobliskich miejscowości dzięki czemu jest tu doskonale widoczna Droga Mleczna i gołym okiem można tu zobaczyć ok. 2000 gwiazd (zwykle, w mniejszych miastach widoczne jest ok. 200, a w większych miastach tylko ok. 20). Przy sprzyjającej pogodzie można tutaj zobaczyć także takie obiekty i zjawiska jak np. światło zodiakalne, most zodiakalny czy przeciwblask (rzadko widywane w innych częściach Europy). Na obszarze Parku, między miejscowościami Kolonica a Ladomirov znajduje się Obserwatorium Astronomiczne na Kolonickim sedle. Doskonała jakość nocnego nieba pozwala obserwatorium gromadzić więcej danych naukowych jak również lepiej popularyzować i rozwijać astroturystykę.

49-та паралель північної широти – це уявне коло земної поверхні, розташоване на 49 ступені північної широти. Проходить 30 м на північ від місця, де ви якраз знаходитесь (позначену точку, куди точно проходить, ви можете знайти на дорозі). У Національному парку Полонин проходить 49-та паралель на північ від села Улич Криве і на південь від села Ковбасів. В напрямі на захід проходить через села Стакчинська Розтока і Стацін, потім північним районом міста Снина. На Словаччині проходить історичним центром Прієшова і через Спишський Град (один з найбільших замкових комплексів Європи), в Чехії перетинає Чеське-Будейовіце, в Німеччині – міста Регенсбург і Карлсруе, у Франції проходить через найбільший паризький аеропорт імені Шарля де Голля і 180 км на захід поблизу села Л'Удон зустрічається з нульовим меридіаном. На американському континенті становить державний кордон між Канадою і США довшиною 2000 км. В Азії 49-та паралель відвідає місто Біракан в Єврейській автономній області Росії, далі проходить через Китай, Монголію і Казахстан. В Росію повертається вже на європейському континенті і поступово переходить на Україну через міста Рубіжне, Комсомольськ та Калуш.

Парк темного неба Полонини був оголошений 3 грудня 2010 р. у Снині, коли шість партнерських організацій підписали меморандум про його утворення (Астрономічний інститут Словачької академії наук, Управління НП Полонини, Словачка асоціація астрономів-аматорів, Факультет природознавчих наук Університету ім. П.І. Шафарика в Кошицях, Словачька астрономічна компанія при Словачькій академії наук та Вигорлатська обсерваторія в Гумennom). Парк був оголошений з нагоди Міжнародного року біодиверсності 2010 року як перша область темного неба у Словаччині. Метою створення парку є інформувати широко громадськість про винятковість збереження нічного середовища в даній області, освіти та проблематики охорони нічного навколишнього середовища і світлового забруднення, просувати та охороняти темне нічне небо, що являється основою охорони природного середовища перед світловим забрудненням. Територію Парку темного неба Полонини становить межа власної території НП Полонини, його захисна зона та кадастровий район сіл Колоніція, Ладоміріє, Кальна Розтока, Кленова, Руска Волова. Загальна площа Парку темного неба Полонини є 48 519 га (485,19 квадратних кілометрів). Партнерським парком є Ізерська область темного неба. З точки зору світлового забруднення територія Парку темного неба Полонин є найтемнішою територією на Словаччині. Прекрасно тут бачити молочний (чумацький) шлях. Без телескопа можемо побачити майже 2 000 зірок (у містах 200, у великих містах 20). Тутешні гори стають на заваду прямому освітленню середовища штучними світлами сусідніх міст і сіл. Коли гарна погода, ми можемо побачити на небі (в Європі вже рідко видимі) об'єкти та явища, як, наприклад: зодіакальне світло, протисіяння і зодіакальна смуга. На території Парку темного неба між селами Колоніція і Ладомірієв, на Колоніцькій сідловині, знаходиться астрономічна обсерваторія. Виняткова якість неба робить цю обсерваторію визначною у придбанні наукових інформацій, а також у популяризації та розвитку астротуризму.

<http://poloniny.svetelneznecistenie.sk>

Slovenský zväz astronómov amatérov
www.szaa.org

www.astror.sk

sas.astro.sk

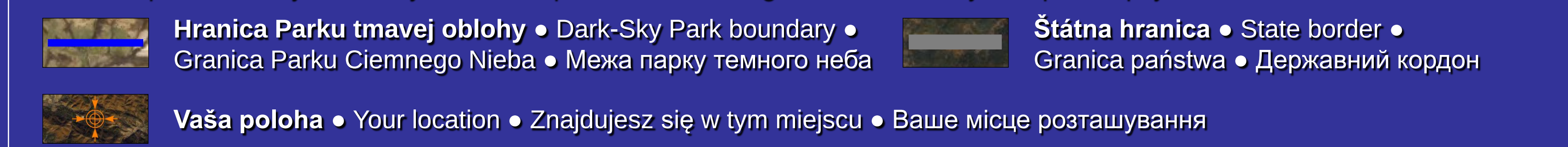
www.izera-darksky.eu

Tento projekt sa uskutočnil vďaka podpore:

Mapa Parku tmavej oblohy Poloniny

Map of Poloniny Dark-Sky Park • Mapa Parku Ciemnego Nieba Poloniny • Карта Парку темного неба Полонини

Hviezdna obloha v Parku tmavej oblohy Poloniny

- Starry sky in the Poloniny Dark-Sky Park • Rozgwiazdzone niebo w Parku Ciemnego Nieba Poloniny • Зоряне небо в Парку темного неба Полонини •

Astronomické observatórium na Kolonickom sedle

- Astronomical Observatory at Kolonica saddle •
- Obserwatorium Astronomiczne w Kolonickim sedle •
- Астрономічна обсерваторія на Колоніцькій сідловині •

Foto: P. Dubovsky